

RAVIJUHENDI TEEMAALGATUS

1. Koostatava ravijuhendi pealkiri

Nahakasvajate käsitlemise ravijuhis (RHK koodid D18, D22, D23, L82, L98)

2. Ravijuhendi koostamise vajalikkus

Eestis puuduvad selged ja üheselt mõistetavad diagnostika- ja ravikriteeriumid nahakasvajate diagnoosimiseks ja käsitlemiseks. Hetkel on peamiseks ajendiks patsiendi kirurgiliseks raviks tema enda soov, mistõttu satuvad sageli kirurgi, dermatoloogi vaatevälja patsiendid nahamoodustistega, mille eemaldamiseks puudub meditsiiniline näidustus. Tegemist on ressursside ning Haigekassa raha raiskamisega.

Ravijuhendi üheks eesmärgiks oleks eristada patsiendid, kellel nahakasvaja eemaldamine on meditsiiniliselt näidustatud, patsientidest, kes soovivad protseduuri kosmeetilisel eesmärgil. Peame siinkohal õigeks, et kosmeetiliste protseduuride eest tasuks patsient ise.

Ravijuhend looks ühtse süsteemi erinevatele asutustele ja erialadele nahakasvajate korrektseks diagnoosimiseks ja käsitlemiseks.

Ravijuhendi abil loodaksime tagada ka selle, et Haigekassa raha optimaalsel ning ressursside sihtotstarbelisel kasutamisel jõuaksid pahaloomulisuse kahtlusega nahamuutused kiiresti spetsialist juurde uuringuteks ja raviks.

https://intra.tai.ee/images/Vähitõrjeplaan_avalik_20.12.20.pdf

3. Patsiendid/sihtrühm

Ravijuhendis käsitletakse täiskasvanute (alates 18 e.a) nahakasvajate kirurgilise ravi näidustusi

4. Haiguskoormus Eestis

Erinevate nahamoodustiste esinemissagedust on keeruline välja tuua, kuid keskmiselt esineb igal täiskasvanul umbes 20-30 nahamoodustist üle keha, kaasasündinud nahamoodustisi arvatakse esinevat 1-3%-l inimestest.

2019 a tasus Haigekassa healoomuliste nahakasvajate (RHK koodid D22, D23) ambulatoorsete eemaldamiste (Haigekassa hinnakirja kood 7114) eest 491 070,14 eurot (3709 ravijuhtu). 2020 a 463 493,42 eurot (3212 ravijuhtu).

Ühe ambulatoorse juhtumi hind on vahemikus 110-125 eurot:

- eriarsti esmane visiit 25,18 eurot(3002)
- eriarsti korduv visiit 15,92 eurot(3004)
- pidmiste naha ja nahaaluskoe tuumorite eemaldamine 53,63 eurot (7114)
- operatsioonipreparaadi väljalõige koos makropreparaadi ja histoloogilise preparaadi kirjeldava diagnoosiga (kuni kolm plokki) 31,31 eurot

Operatsioonitoa tingimustes eemaldatud naha healoomulise kasvaja (RHK koodid D22, D23) maksumus Haigekassale 2019 a oli 613 397 (2080 ravijuhtu), 2020 a 537 774 (1627 ravijuhtu).

5. Erinevused ravipraktikas ja/või tervisetulemites ja/või tervishoiukuludes

Käesolevalt puudub ühtne süsteem nahakasvajate käsitlemiseks.

Hetkel opereerivad nahamoodustisi nii perearstid, üldarstid, dermatoloogid, üldkirurgid. Puudub ühine arusaam nahakasvaja ekstsiseerimise näidustuste suhtes - nahaarstidel on olemas diagnostika, mille abil hinnata nahakasvaja pahaloolumulise potentsiaali. Üldkirurgidel, aga puudub residentuuris dermatoloogia tsükkel, samas eeldatakse oskust eristada healoomulist nahakasvajat pahaloolumulisest, sellest tulenevalt kirurgidel lihtsam kõik muutused lihtsalt eemaldada. Dermatoloogidel ja perearstidel residentuuris jällegi väga lühikesed kirurgia tsüklid, samas eeldame neilt kirurgilist sekkumist.

Hetkel ei ole võimalik eristada kosmeetilist muutust meditsiinilist korrigeerimist vajavast muutusest, kuna puudub tõenduspõhine materjal, sellest tulenevalt peamegi ravijuhendit vajalikuks. Siinkohal tõmbaks paralleeli veenijuhendite ravijuhendiga, mille abil õnnestus see vahe ära näidata.

Lisaks erineb asutuste vaheline praktika, mis viib ravijuhtude erineva maksumuseni (nahamuutuse eemaldamine esimesel vs korduval vastuvõtul, polikliinikus vs päevakirurgias).

6. Eeldatav mõju patsiendi tervisenäitajatele ja/või ressursside kasutusele

Antud ravijuhis ei mõjuta tõenäoliselt suremust, kuid omab kindlasti mõju tervislikule seisundile, kuna kosmeetiliste nahakasvajatega tegelemise tõttu ei pääse näidustusega (potentsiaalselt pahaloomulised, premaliigsed) haiged arsti vastuvõtule, mistõttu võib pahaloomuline kasvaja sel ajal levida.

Ravijuhendi väljatöötamine aitaks optimaalselt kasutada tervishoiutöötajate aja - ning kuluressursse. Ravijuhendi abil loodaksime eristada kosmeetilist korrigeerimist vajavat nahamoodustist, sellisest, mis vajab sekkumist oma pahaloomulisuse potentsiaali või muu näidustuse tõttu. Oluline on , et meditsiinilise näidustusega patsiendid pääseksid kiiremini arsti vastuvõtule kui need patsiendid, kellel on soov nahamuutus eemaldada vaid kosmeetilisel eesmärgil. Tänu sellele ei hilineks vähieelsete nahamoodustiste diagnostika ja ravi, mis on üheks vähitõrje tegevuskava 2021-2030 eesmärgiks.

7. Peamised ravijuhendi kasutajad

☒ üldarstiabi ☒ eriarstiabi ☒ erakorraline meditsiin ☒ muu, täpsusta ...

Peamine kasutaja: esmatasand (perearst, pereõde), dermatoloogid, kuid puudutab ka üldkirurge, plastikakirurge, üldarste

8. Teemad, mida juhendis EI käsitleta

Juhendis ei käsitleta nahaaluskoe kasvajaid (lipoom, ateroom jms) ja naha pahaloomulisi(nt. melanoom, basaliroom jms) kasvajaid.

9. Kliinilised küsimused või probleemid, mida on vaja lahendada

- Kuidas peaks toimuma suunamine opereeriva arsti juurde?
- Kas kirurgilisele ravile suunamine, ilma esmatasandi kontaktita on aksepteeritav?
- Milline oleks patsiendi optimaalne ooteaeg?
- Kuidas eristada healoomulist nahamuutust pahaloolumisest või pahaloolumulise potentsiaaliga moodustisest? Millised peaks olema kasutatud diagnostika meetodid?
- Kui on kindlaks tehtud, et tegemist healoomulise nahakasvajaga, kuidas teha selgeks, kas korrigeerimine on meditsiiniliselt näidustatud või kosmeetilistel kaalutlustel?
- Millised on healoomulise nahakasvaja kirurgilise ravi näidustused? Keda jälgida, keda suunata kohe kirurgiliseks eemaldamiseks? Kes peaks jälgimisega tegelema?
- Kes peaks nimetatud näidustusi hindama? (perearst, dermatoloog, kirurg?)
- Kas dermatoskoopia on preoperatiivselt vajalik?
- Millistel juhtudel peaks olema healoomuliste nahakasvajate kirurgiline eemaldamine Haigekassa poolt tasustatud ja millistel juhtudel patsiendi poolt?
- Millised erialad pakuvad kirurgilist ekstsisiooni? Millised moodustised suunatakse kindlasti eemaldamiseks üldkirurgile?

10. Erialad, kellega konsulteeriti koos vastutava isiku kommentaariga

Eesti Perearstide Selts
Eesti Naha- ja Suguhaiguste Arstide Selts
Tallinna Kirurgide Selts

11. Teemalgataja kontaktandmed

Airi Tark airi.tark@itk.ee